

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

10.06.2022. Nr. 1.7-2/560
Uz 10.05.2022. Nr. 2022/33

SIA “CSE COE”

Informācijai:
Siguldas novada pašvaldībai

*Par līdzdalības saglabāšanu
SIA “Vangažu Namsaimnieks”*

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi SIA “CSE COE” un Siguldas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu, kurā lūgts KP sniegt viedokli par sagatavoto līdzdalības saglabāšanas izvērtējumu SIA “Vangažu Namsaimnieks” (turpmāk – Kapitālsabiedrība) atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta otrajai daļai.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti VPIL 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Iesniegumam pielikumā pievienots SIA “CSE COE” un Pašvaldības tiešās līdzdalības izvērtējums Kapitālsabiedrībā (turpmāk – Izvērtējums), kura noslēgumā secināts, ka Kapitālsabiedrības darbība siltumapgādes jomā atbilst VPIL 88. panta nosacījumiem, savukārt Kapitālsabiedrības darbība namu apsaimniekošanas jomā daļēji atbilst VPIL 88. panta nosacījumiem, bet Kapitālsabiedrības darbība teritorijas uzkopšanas jomā neatbilst VPIL 88. panta nosacījumiem.

Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī no Izvērtējuma secināms, ka ir saņemti biedrības “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK), biedrības “Latvijas siltumuzņēmumu asociācija” (turpmāk – LSA) un biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība” (turpmāk – LPS) viedoklis. LTRK norādījusi, ka publiskā pārvalde var iesaistīties komercdarbībā, ja tā izpilda vismaz vienu no diviem kritērijiem: 1) publiskas pārvaldes kapitālsabiedrība apsaimnieko valsts interesēm nozīmīgus stratēģiskos aktīvus, nodrošinot to vērtības pieaugumu un tautsaimniecības izaugsmi, vienlaikus nesot atbildību sabiedrības priekšā par to izmantošanu, un/vai 2) iesaistoties komercdarbībā tiek novērsta brīvā tirgus nepilnības. LTRK norādīja, ka

detalizētāku viedokli par Kapitālsabiedrības darbību nesniegs, taču aicina Pašvaldību, lemjot par līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā, ņemt vērā iepriekš minētos LTRK priekšnoteikumus. Tāpat LTRK aicina pārskatīt Kapitālsabiedrības sniegtos pakalpojumus un pēc iespējas vairāk Kapitālsabiedrību darbības nodrošināšanā iesaistīt privāto sektoru. LSA norādīja, ka tā neveic nozares konkurences apstākļu analīzi Latvijā, kā arī LSA nav tiesība izvērtēt un ietekmēt konkrēta uzņēmēja saimnieciskās darbības ietekmi uz konkurences apstākļiem un pašvaldības lēmumus par līdzdalību nozares uzņēmumos. LPS ir norādījusi, tā kā pašvaldību kapitālsabiedrības ir izveidotas, ievērojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantā noteiktos mērķus, kā arī lai realizētu pašvaldības autonomās funkcijas, pilnīgu pašvaldības līdzdalības saglabāšanu vai nesaglabāšanu var veikt tikai un vienīgi pati pašvaldība, vadoties no tās teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju vajadzībām un tirgus situācijas.

Pašvaldībai pieder 49,85 % kapitāla daļas Kapitālsabiedrībā, savukārt atlikušās 50,15 % pieder Ropažu novada pašvaldībai. Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijā 2019.–2023. gadam ir noteikti šādi stratēģiskie mērķi:

- 1) kvalitatīva un nepārtraukta apkures nodrošināšana Inčukalna novada iedzīvotājiem;
- 2) kvalitatīva infrastruktūras ekspluatācija un uzturēšana;
- 3) kvalitatīva namu apsaimniekošanas pakalpojuma nodrošināšana Inčukalna novada iedzīvotājiem;
- 4) pakalpojuma sniegšanas apjoma palielināšana;
- 5) sakārtota un ērta norēķinu sistēma.

No izvērtējuma secināms, ka Kapitālsabiedrība darbojas trīs pamata darbības virzienos: tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana (35.30 NACE 2. red.), nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata (68.32 NACE 2. red.), uzkopšanas darbības (81.2 NACE 2. red.).

Izvērtējumā ir norādīts, ka lai arī Kapitālsabiedrības statūtos ir norādīti arī citi komercdarbības veidi¹, tomēr Kapitālsabiedrība faktiski veic tikai trīs.

KP norāda, ka gadījumā, ja kādi no komercdarbības veidiem, kas ir paredzēti Kapitālsabiedrības statūtos, ir pārtraukti un netiek sniegti, tad Pašvaldībai būtu nepieciešams veikt grozījumus Kapitālsabiedrības statūtos, izslēdzot no tās tos komercdarbības veidus, kurus Kapitālsabiedrība nesniedz. Pretējā gadījumā neatkarīgi no tā, vai veiktais izvērtējums ir sākotnējais izvērtējums vai līdzdalības pārvērtēšana, publiskas personas kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu juridiskais un ekonomiskais izvērtējums ir jāveic par katru no tās darbības veidiem, neaprobežojoties tikai ar tās pamatdarbību, bet jāizvērtē arī līdzdalības saglabāšana katrā no papildpakalpojumu jomām, lai konstatētu, vai īstenojas kāds no VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem publiskas personas kapitālsabiedrības saimnieciskajai darbībai, kā arī izvērtējums nedrīkst būt formāls.

Nemot vērā, ka Izvērtējumā tiek analizēti tikai trīs Kapitālsabiedrības darbības veidi, tad KP savu viedokli (atzinumu) sniedz tikai par tiem pamata un papildpakalpojumiem, kuri ir izvērtēti Izvērtējumā.

1. *Attiecībā uz Kapitālsabiedrības darbību siltumenerģijas ražošanas, pārvades un sadales jomā* Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība Inčukalnā un Gaujā nodrošina pilnu siltumenerģijas ražošanas un pārvades funkciju. Savukārt Vangažu pilsētā Kapitālsabiedrība nodrošina tikai siltumenerģijas pārvades un sadales funkciju, piegādājot siltumenerģiju līdz daudzdzīvokļu dzīvojamo māju ievadiem. Kapitālsabiedrības bilanci ir visa nepieciešamā siltumenerģijas ražošanas un pārvades infrastruktūra.

Kapitālsabiedrība ar Inčukalna novada domi ir noslēgusi 28.10.2014. deleģēšanas līgumu, kas nosaka, ka Pašvaldība deleģē Kapitālsabiedrībai veikt un Kapitālsabiedrība apņemas saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām veikt likuma “Par pašvaldībām”

¹ http://www.vnams.lv/images/dokumenti/vn_statuti%20_2022.pdf

15. panta 1. punktā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas – komunālo pakalpojumu nodrošināšana, izrietošus pārvaldes uzdevumus:

- siltumenerģijas piegādi, nodrošinot nepārtrauktu pakalpojumu sniegšanu ēku, būvju apsildei
- enerģijas lietotājiem atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- siltumenerģijas realizāciju atbilstoši normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā noteiktiem tarifiem;
- siltumapgādes infrastruktūras un tehnoloģiskā aprīkojuma, kas izmantojama sabiedrisko
- pakalpojumu sniegšanai, uzturēšanu, apkalpošanu, atjaunošanu, rekonstrukciju un pilnveidošanu.

Minētais līgums arī nosaka, ka Kapitālsabiedrībai ir ekskluzīvas tiesības Pašvaldības administratīvajā teritorijā īstenot līgumā deleģētos pārvaldes uzdevumus un sniegt līgumā noteiktos sabiedriskos pakalpojumus kā vienīgajam sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam teritorijā (Inčukalna novada pašvaldības Gaujas un Inčukalna administratīvajās teritorijās). Līgums ir spēkā līdz 01.09.2024.

Starp Kapitālsabiedrību un Inčukalna novada domi ir noslēgts 28.10.2014. līgums par siltumapgādes nodrošināšanu, kas nosaka, ka Inčukalna novada dome uzdod un Kapitālsabiedrība apņemas sniegt sabiedrisko pakalpojumu – nodrošināt siltumapgādi Inčukalnā, Gaujā un Kārļzemniekos, Inčukalna novadā. Sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam tiek piešķirtas ekskluzīvas tiesības attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu. Līgums noslēgts uz 10 (desmit) gadiem.

Izvērtējumā ir norādīts, ka centralizētās siltumapgādes pakalpojumu tirgū ir konstatējamās tirgus nepilnības, jo konkrētā administratīvajā teritorijā pastāv pieprasījums pēc siltumapgādes pakalpojumiem, bet tajā nav citu komersantu, kuri varētu nodrošināt attiecīgu piedāvājumu. Tas ir saistīts ar tirgus barjerām ienākšanai pakalpojumu tirgū, jo pakalpojumu sniegšanai nepieciešama attiecīga infrastruktūra. Vērtējot Kapitālsabiedrības darbību, var konstatēt, ka Kapitālsabiedrības saimnieciskā darbība un publiskās funkcijas ir nodalītas. Kapitālsabiedrības sniegtie siltumapgādes pakalpojumi ir sabiedriskie pakalpojumi, kuru tarifus apstiprina Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija. Atbilstoši tarifu izstrādes metodikai pakalpojumu cenā ietilpst pakalpojuma izmaksas un pieļaujama ierobežota apmēra peļņa pakalpojumu attīstībai, darbības rezervēm un apgrozāmo līdzekļu piesaistei nepieciešamie līdzekļi. Kapitālsabiedrība siltumapgādes pakalpojumu grāmatvedības uzskaitē ir nodalīta no pārējās saimnieciskās darbības.

Likuma “Par pašvaldībām” 6. pants nosaka, ka publisko tiesību jomā pašvaldību kompetencē ir minētajā likumā noteiktās autonomās funkcijas, citos likumos noteiktās autonomās funkcijas, deleģētās valsts pārvaldes funkcijas, kuru izpilde minētajā likumā noteiktajā kārtībā nodota attiecīgajai pašvaldībai, citu pašvaldību kompetencē ietilpstošās funkcijas, kuru izpilde minētajā likumā noteiktajā kārtībā nodota attiecīgajai pašvaldībai, pārvaldes uzdevumi, kuru izpildi valsts pārvaldes iestādes minētajā likumā noteiktajā kārtībā uzdevušas pašvaldībām, autonomās funkcijas, kas tiek īstenotas kā brīvprātīgās iniciatīvas. Saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 14. panta pirmās daļas 1. punktu pašvaldībām, pildot savas funkcijas, ir tiesības veidot pašvaldību kapitālsabiedrības, kā arī ieguldīt savus līdzekļus kapitālsabiedrībās. Minētā likuma 15. panta 1. punkts paredz, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir siltumapgādes pakalpojumu organizēšana iedzīvotājiem. Sabiedrības pamatdarbība siltumapgādes jomā ir tiešā veidā vērsta uz likuma “Par pašvaldībām” 15. panta 1. punktā paredzētās autonomās funkcijas izpildi.

Nemot vērā, ka Kapitālsabiedrība veic pašvaldības autonomo funkciju siltumenerģijas pakalpojumu jomā, nodrošinot sabiedriskos siltumenerģijas pakalpojumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā, KP atzīst, ka Kapitālsabiedrības sniegtais pakalpojums (siltumenerģijas apgādes pakalpojums) ir atzīstami par stratēģiski svarīgu pakalpojumu VPIL

88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē. Līdz ar to KP nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā attiecīgo pakalpojumu nodrošināšanai.

2. *Attiecībā uz Kapitālsabiedrības darbību namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas jomā* Izvērtējumā norādīts, ka namu pārvaldīšana un apsaimniekošana tiek veikta atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumam un citiem saistošajiem tiesību aktiem un ietver obligāti veicamās un citas pārvaldīšanas darbības, tostarp dzīvojamās mājas un tai piesaistītā zemes gabala sanitāro apkopi, dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējos remontus, māju renovāciju un rekonstrukciju, klientu nodrošināšanu ar pamatpakalpojumiem (apkure, aukstais ūdens, kanalizācija, sadzīves atkritumu izvešana) un citiem nepieciešamajiem pakalpojumiem, dzīvojamai mājai kā vides objektam izvirzīto prasību, kā arī dzīvojamās mājas energoefektivitātei izvirzīto minimālo prasību izpildes nodrošināšanu, avāriju un avārijas radīto postījumu novēršanas pasākumu organizēšanu, pārvaldīšanas darba plānošanu, organizēšanu un pārraudzību, dzīvojamo māju lietu vešanu. Papildus namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas darbībai Kapitālsabiedrība kā starpnieks veic zemes nomas maksājumu iekasēšanu un administrēšanu pārvaldāmajās mājās, atkritumu apsaimniekošanas maksas iekasēšanu un atsevišķos gadījumos maksājumu par patērēto elektroenerģiju iekasēšanu. Kapitālsabiedrība arī palīdz un sniedz atbalstu pārvaldāmo un apsaimniekojamo daudzīvokļu dzīvojamo māju īpašnieku biedrībām ēku renovācijas projektu īstenošanā, nepieciešamības gadījumā nodrošinot projektu administrēšanas un vadības pakalpojumus. Kopumā Kapitālsabiedrība pārvalda 59 dzīvojamās mājas Inčukalnā, Gaujā un Vangažos.

Kapitālsabiedrība un Vangažu pilsētas dome ir noslēgusi 01.04.2005. Vangažu pilsētas domes īpašumā esošo dzīvojamo namu apsaimniekošanas līgumu, kas nosaka, ka Vangažu pilsētas dome uzdod un Kapitālsabiedrība apņemas veikt turpmāk minētos darbus Vangažu pilsētā:

- apsaimniekot un kā valdītājam pārvaldīt (saskaņā ar Pilnvarojuma līgumu) Vangažu pilsētas domes nekustamo īpašumu – dzīvojamos namus;
- sniegt iedzīvotājiem plānotos komunālos pakalpojumus un iekasēt par tiem SPRK vai Vangažu pilsētas domes noteikto maksu;
- izpildīt maksas pasūtījumus un veikt citas Kapitālsabiedrības statūtos paredzētās darbības.

Kapitālsabiedrība un Inčukalna novada dome ir noslēgusi 05.01.2015. Inčukalna novada domes valdījumā esošo dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgumu, kas nosaka, ka Inčukalna novada dome uzdod un Kapitālsabiedrība apņemas veikt:

- dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā minētās obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības Inčukalna novada domes valdījumā esošajās dzīvojamās mājās, tām funkcionāli piederīgajās palīgēkās un būvēs, un dzīvojamām mājām funkcionāli piesaistītajos zemes gabalos “Kārļzemnieki” 4, “Lielpurvi” 2, Gaujaslīču iela 3, Plānupes iela 10, ievērojot Latvijas normatīvos aktus, līgumu un Inčukalna novada domes norādījumus;
- citas ar Inčukalna novada domi saskaņotas nekustamā īpašuma uzlabošanu veicinošas pārvaldīšanas darbības.

Par līgumā minēto pārvaldīšanas darbību veikšanu Kapitālsabiedrība saņem atlīdzību 0,57 EUR par katru nekustamā īpašuma lietderīgās platības kvadrātmetru mēnesī. Līgums ir spēkā līdz 31.12.2024.

Izvērtējumā norādīts, ka namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu tirgus darbojas brīvā tirgus apstākļos, kur mājas īpašnieks (daudzdzīvokļu dzīvojamo māju dzīvokļu īpašnieki) brīvi izvēlas un pieņem lēmumus par pakalpojumu sniedzēju, kas nodrošina nama pārvaldīšanu un apsaimniekošanu. Namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tirgū var konstatēt tirgus nepilnības, ja tiek analizētas apdzīvotas vietas – ciemi, kas neatrodas pilsētu tuvumā. Kaut arī nozarē darbojas privātie komersanti, taču atsevišķās vietās var būt apgrūtināta to pakalpojumu saņemšana, kas saistīta ar ekonomisko nepieciešamību, nepietiekamu ģeogrāfisko

pārklājumu u.tml. Tirgus nepilnības nav publiskas personas darbības sekas. Tirgus nepilnības vairāk ir saistītas ar namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas nozares neilgo darbības laiku, kad nozarē pakalpojumu sniegšanu ir uzsākuši privātie komersanti. Privāto komersantu kapacitātes stiprināšanai un attīstībai ir nepieciešams ilgāks laiks, un attīstība norisinās pakāpeniski. Pašvaldībām piederošo uzņēmumu pakāpeniska iziešana no namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanas noteikti veicinās tirgus nepilnību novēršanu. Izvērtējumā minēts, ka Kapitālsabiedrības komercdarbība dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tirgū daļēji atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktā paredzētajam nosacījumam.

Nemot vērā, ka lēmumu par namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēja izvēli daudzīvokļu dzīvojamo māju gadījumā pieņem dzīvokļu īpašnieku kopsapulce, šo lēmumu par mājas apsaimniekotāja maiņu no viena apsaimniekotāja (ja to pašreiz veic pašvaldības kapitālsabiedrība) uz citu apsaimniekotāju, pašvaldība nevar ietekmēt. Tomēr kā alternatīvi tirgus nepilnības novēršanas instrumenti pastāv pašvaldības darbības, kas atbalsta privāto komersantu, kas sniedz namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumus, darbības uzsākšanas noteiktajā ģeogrāfiskajā teritorijā veicināšanas. Piemēram, Siguldas novada pašvaldība palīdz organizēt iedzīvotāju tikšanos ar privātajiem komersantiem, kas sniedz namu apsaimniekošanas pakalpojumus, ar mērķi iepazīstināt iedzīvotājus ar citiem pakalpojumu sniedzējiem un veicināt dzīvokļu īpašnieku lēmumu pieņemšanu par apsaimniekotāju maiņu, tādējādi arī veicinot Kapitālsabiedrības darbību namu pārvaldīšanā un apsaimniekošanā apjoma samazināšanu ar mērķi pilnībā izbeigt šādu pakalpojumu sniegšanu, tiklīdz tas būs iespējams (visām Kapitālsabiedrībā apsaimniekošanā esošajām mājām iedzīvotāji būs izvēlējušies privātu komersantu). Kaut arī tirgū darbojas privātie tirgus dalībnieki, no pilsētām attālākos ciemos privāto tirgus dalībnieku pakalpojumi var būt nepieejami, kas saistīts ar nepietiekamu ģeogrāfisko pārklājumu un ekonomisko nepieejamību. Taču Kapitālsabiedrības pakāpeniska iziešana no dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu tirgus varētu veicināt privāto tirgus dalībnieku aktīvāku komercdarbību tirgū un tirgus nepilnību novēršanu. Tāpat arī pašvaldības var īstenot dažādus privāto tirgus dalībnieku iesaistes atbalsta pasākumus. Tādēļ, dzīvokļu īpašniekiem pārņemot privatizēto māju pārvaldīšanas tiesības, Kapitālsabiedrība darbība dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tirgū būtu pakāpeniski izbeidzama. Vienlaikus konstatējams, ka Kapitālsabiedrība nevar uzreiz pārtraukt šādu pakalpojumu sniegšanu, jo tas radītu sniegto pakalpojumu nepārtrauktības riskus.

KP ir izvērtējusi Izvērtējumā sniegto situācijas aprakstu un attiecībā Kapitālsabiedrības sniegtajiem nekustamo īpašumu pārvaldīšanas pakalpojumiem, norāda, ka KP ieskatā daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu sniegšana ir pamatota un atbalstāma tikai gadījumos, ja ir konstatējami VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktie priekšnoteikumi (tirgus nepilnība) vai arī pakalpojumi tiek sniegti, pamatojoties uz likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. panta septīto daļu, kas var tikt uzskatīts par izņēmuma gadījumu.

Nemot vērā Izvērtējumā sniegto informāciju par tirgus struktūru daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū, KP secina, ka Kapitālsabiedrības darbība var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam, t.i., novērš tirgus nepilnību.

Vienlaikus KP norāda, ka Pašvaldībai un Kapitālsabiedrībai, darbojoties šajā tirgū, regulāri jāveic ietekmes uz konkurenci izvērtējums, lai identificētu un novērstu iespējamu neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam. KP uzsver Kapitālsabiedrības kā publiskas personas kapitālsabiedrības un Pašvaldības īpašo atbildību, ievērot un nodrošināt brīvu un godīgu konkurenci, neradot šķēršļus privāto komersantu komercdarbībai, kas vēlētos ienākt daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū Pašvaldības teritorijā. Šai sakarā ir būtiski, arī ka Pašvaldība ir izpildījusi tai ar likumu "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" uzlikto pienākumu sasaukt dzīvokļu īpašnieku kopsapulci, lai

lemtu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanu dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu to pilnvarotai personai. KP augstu novērtē Pašvaldības iesaisti privāto tirgus dalībnieku iesaistīšanā nekustamo īpašumu pārvaldīšanas jomā tās administratīvajā teritorijā.

Vienlaikus KP norāda, lai novērstu konkurences neitralitātes riskus, Kapitālsabiedrībai būtu jāatturas no tādu pakalpojumu sniegšanas, ko pirmšķietami spētu nodrošināt privātā sektora uzņēmumi, piemēram dažāda veida būvdarbu, remontdarbu veikšana, u.c. (saglabājot avārijas dienestu).

3. *Attiecībā uz Kapitālsabiedrības darbību teritorijas uzkopšanas pakalpojumu un citu pakalpojumu jomā* Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība tiesības sniegt teritorijas uzkopšanas pakalpojumus Vangažu pilsētā un Gaujas ciemā, Inčukalna pagastā ieguva, piedaloties Inčukalna novada izsludinātajā iepirkuma procedūrā (iepirkuma identifikācijas Nr. IND 2020/2) un iesniedzot ekonomiski izdevīgāko piedāvājumu. Ņemot vērā, ka Kapitālsabiedrība nelielā apjomā sniedz arī citus pakalpojumus, piemēram, santehnikas un citus remontdarbus galvenokārt pašvaldības īpašumā esošajās ēkās, tad ieguvumi no Kapitālsabiedrības darbības teritorijas uzkopšanas un papildus pakalpojumu jomās veidojas pašvaldībai, kam ir pieejami nepieciešamie resursi un pakalpojumi. Līgums ir spēkā 36 mēnešus no līguma noslēgšanas dienas.

Izvērtējumā minēts, ka Kapitālsabiedrība darbību teritorijas uzkopšanas jomā neatbilst nevienam VPIL 88. panta pirmajā daļā paredzētajam nosacījumam. Kapitālsabiedrības tiesības sniegt teritorijas uzkopšanas pakalpojumus ieguvusi iepirkumu procedūrā. Minētajā iepirkumā bez Kapitālsabiedrības piedāvājumu iesniedza vēl trīs privātie tirgus dalībnieki. Līdz ar to secināms, ka teritorijas uzkopšanas tirgū nav konstatējamas tirgus nepilnības, jo konkrētajā administratīvajā teritorijā pastāv vairāki privātie tirgus dalībnieki, kas piedāvā sniegt minētos pakalpojumus par līdzvērtīgu cenu. Ņemot vērā, ka Kapitālsabiedrība darbība teritorijas uzkopšanas tirgū var negatīvi ietekmēt konkurenci attiecīgajā tirgus segmentā, beidzoties iepirkuma rezultātā noslēgtajam pakalpojumu līgumam, Kapitālsabiedrības darbība teritorijas uzkopšanas jomā būtu izbeidzama.

Attiecībā par Kapitālsabiedrības sniegtajiem citiem papildpakalpojumiem – tehnikas iznomāšanu. Kapitālsabiedrība sniedz arī dažādu tehnisko līdzekļu un iekārtu īstermiņa iznomāšanas pakalpojumus konkrētu darba uzdevumu izpildei, piemēram, zāles pļaušana, santehniskie pakalpojumi. Minētie papildus pakalpojumi tiek sniegti nelielā apmērā un tikai gadījumos, kad šādu pakalpojumu sniegšanai nepieciešamais resurss nav noslogots pamatdarbības nodrošināšanai. Secināms, ka šis papildpakalpojums ir cieši saistīts ar Kapitālsabiedrības sniegtajiem pamatpakalpojumiem un ir vērsts uz lietderīgu un ekonomiski pamatotu rīcību ar Kapitālsabiedrības mantu, kas konkrētajā brīdī nav nepieciešama pamatdarbības veikšanai. Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. pants paredz pienākumu publiskas personas kapitālsabiedrībām, tai skaitā Kapitālsabiedrībai, rīkoties ar finanšu līdzekļiem un mantu lietderīgi. Kapitālsabiedrības rīcība, iznomājot tehniku, kas tobrīd netiek izmantota pamatdarbības vajadzībām, ir vērsta uz minētā regulējumu principu ievērošanu, jo, atstājot nevajadzīgo tehniku dīkstāvē, Kapitālsabiedrības rīcība nebūtu saimnieciska. Izbeidzot darbību dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tirgū un teritorijas uzkopšanas tirgū, būtu pārtraucama arī Kapitālsabiedrības papildpakalpojumu sniegšana – tehnikas iznomāšana.

KP, vērtējot teritorijas uzkopšanas pakalpojuma specifiku un apstākli, ka iepirkumā piedalījās vēl trīs privātie tirgus dalībnieki, secina, ka minēto pakalpojumu varētu nodrošināt arī privātais sektors. Izvērtējums nesatur informāciju par tirgus nepilnību un Kapitālsabiedrības nepieciešamību iesaistīties teritorijas uzkopšanas pakalpojumu jomā. Lai arī Kapitālsabiedrība līgumu slēgšanas tiesības tika piešķirtas iepirkuma procedūrā, tas automātiski neattiecas uz Kapitālsabiedrības iesaistes nepieciešamību.

KP ieskatā, šo pakalpojumu sniegšana tirgū pirmšķietami nav konstatējama tirgus nepilnība VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punkta izpratnē, kā arī šo pakalpojumu sniegšana nevar tikt pamatota ar citiem VPIL 88. panta pirmās daļas priekšnoteikumiem. No Izvērtējuma secināms, ka publiskām personām nepastāv šķēršļi teritorijas pakalpojumu iepirkt no privātajiem tirgus dalībniekiem. KP norāda, ka viena no Pašvaldības autonomajām funkcijām ietver saimnieciskās darbības sekmēšanu administratīvā teritorijā, veicinot citu privāto pakalpojumu sniedzēju ienākšanu tirgū. Jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū nereti šķēršļus rada tieši publiskās personas iesaiste komercdarbībā. VPIL 88. panta ierobežojumi publiskajām personām noteikti, lai valsts savu darbību kā privāts tirgus dalībnieks veiktu tikai likumā noteiktajos izņēmuma gadījumos, ar tiešu līdzdalību neiejaucoties tirgū, ja tirgū pastāv konkurence, t.sk. lai pēc iespējas veicinātu saimnieciskajā darbībā privāto tirgus dalībnieku iesaisti. Vienlaikus KP atzinīgi vērtē Pašvaldības rīcību, organizējot iepirkumu teritorijas uzkopšanas jomā, kas tādējādi ne tikai stimulē tirgus attīstību un veicina privāto tirgus dalībnieku ienākšanu un pastāvēšanu konkrētajā tirgū, bet arī ļauj iegūt saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu.

4. *Par līdzdalību SIA "VANGAŽU SILDSPĒKS"*

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrības bilanci ir maģistrālās siltumtrases un sūkņi Vangažu pilsētas teritorijā, bet siltumenerģijas ražošanu Vangažu pilsētā nodrošina SIA "Vangažu sildspēks", kurā līdzdalība Kapitālsabiedrībai sastāda 40,12 % no pamatkapitāla. Savukārt 59,88 % no SIA "Vangažu Sildspēks" pamatkapitāla pieder SIA "Latvijas Bioenerģijas Siltumtīkli", reģ.nr. 40103896318.

SIA "Vangažu sildspēks" veic siltumenerģijas ražošanu gāzes katlu mājā Smilšu ielā 6 un šķeldas katlu mājā Smilšu ielā 8, Vangažos (no 05.11.2019). 2020.gadā tika saražota siltumenerģiju 13 529 MWh, un visa saražotā siltumenerģija tika pārdota Kapitālsabiedrībai. Kapitālsabiedrības bilanci ir visas maģistrālās siltumtrases un sūkņi Vangažu pilsētas teritorijā.

Nemot vērā, ka SIA "Vangažu sildspēks" saimnieciskā darbība ir rentabla un Kapitālsabiedrība neveic un nav nepieciešami dalībnieku ieguldījumi, vienlaikus, ievērojot, ka siltumenerģijas ražošana ir neatņemama siltumapgādes funkcijas sastāvdaļa un SIA "Vangažu sildspēks" nodrošina siltumenerģijas ražošanu Vangažu pilsētai (ir vienīgais siltumenerģijas ražotājs Vangažos), kur saražotās siltumenerģijas pārvadi un sadali veic Kapitālsabiedrībai, izpildot pašvaldības autonomo funkciju – siltumapgādes nodrošināšanu Vangažu pilsētas iedzīvotājiem un juridiskajām personām, līdzdalības izvērtējumā rekomendēts saglabāt Kapitālsabiedrības līdzdalību SIA "Vangažu sildspēks". SIA "Vangažu sildspēks" ražo siltumenerģiju, kā kurināmo izmantojot arī šķeldu. Valsts un arī pašvaldību uzdevums ir ne tikai veicināt ekonomisko izaugsmi, bet arī samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, ieviešot energoefektivitātes pasākumus, videi draudzīgas tehnoloģijas, aizstājot fosilo kurināmo ar atjaunojamiem energoresursiem. Līdz ar to arī atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšana siltumenerģijas ražošanā ietilpst publisku personu uzdevumos un ir cieši saistīta ar pašvaldību autonomu funkciju siltumenerģijas piegādes organizēšanā. Tādēļ SIA "Vangažu sildspēks" darbība varētu atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta nosacījumiem. Turklāt SIA "Vangažu sildspēks" darbība varētu atbilst arī VPIL 88. pirmās daļas 1. punkta nosacījumiem, ja Vangažu pilsētas siltumenerģijas sistēmai pieejamās privāto tirgus dalībnieku siltumenerģijas ražošanas jaudas nav pietiekamas.

Nemot vērā Izvērtējumā sniegto informāciju par līdzdalības saglabāšanu SIA "Vangažu sildspēks", KP secina, ka Kapitālsabiedrības līdzdalības saglabāšana SIA "Vangažu sildspēks" ir objektīvi iemesli un pirmšķietami līdzdalības saglabāšana SIA "Vangažu sildspēks" ir attaisnojama ar VPIL 88. panta pirmajā daļā noteikto izņēmumu.

Tomēr KP norāda, ka šo pakalpojumu sniegšanas tirgū potenciāli ir iespējama konkurence, tādējādi gadījumā, ja šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vēlētos ienākt citi tirgus dalībnieki, Kapitālsabiedrībai atbilstoši Enerģētikas likuma 48. un 49. pantam būs jānodrošina

iespējas arī šiem tirgus dalībniekiem realizēt to saražoto siltumenerģiju.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis